

InfoMigjorn

Butlletí digital
sobre llengua
catalana

Núm. 1.265

Divendres, 8 d'abril del 2016

SUMARI

- 1 Pau Vidal ▶ El catanyol es cura
- 2 Carles de Rosselló i Peralta ▶ Un dialecte és una llengua o és a l'inrevés?
- 3 Jordi Badia i Pujol ▶ Ni un 'pas' endarrere
- 4 Mònica Montserrat i David Paloma ▶ (A) quantes persones...?
- 5 Tere Rodríguez ▶ Per la pau lingüística
- 6 Rudolf Ortega ▶ Dilluns en català
- 7 Teresa Tort ▶ Puntós
- 8 A la calaixera en tenc més

La setmana que ve publicarem un número monogràfic dedicat al manifest «Per un veritable procés de normalització lingüística a la Catalunya independent», del grup Koiné.

InfoMigjorn és un butlletí que distribueix missatges informatius relacionats amb la llengua catalana. Es publica dues vegades per setmana, dimarts i divendres. Elaborat i distribuït per la Xarxa de Mots. Edició: Isabel Casadevall.

Subscripcions: <http://migjorn.cat/alta.php>. Adreça de contacte: infomigjorn@migjorn.cat.   @InfoMigjorn

1 El catanyol es cura

Pau Vidal

El catanyol es cura. Interferències castellà-català (Barcelona: Barcanova, 2012), pàg. 51-52

Preparant el viatge

EXEMPLE D'ÚS: «Per anar-hi d'aquesta manera, gairebé **millor** no anar-hi.»

ÚS CORRECTE: «Per anar-hi d'aquesta manera, gairebé **val més** no anar-hi.»

EXPLICACIÓ: Sense elidir el verb, en canvi, sí que funciona: «...**és / seria millor** no anar-hi.»

Després del reportatge amb polèmica

EXEMPLE D'ÚS: «Torna quan vulguis, Albert, però **millor** a fer una costellada.»

ÚS CORRECTE: «Torna quan vulguis, Albert, però **si de cas** a fer una costellada.»

EXPLICACIÓ: *Millor* funciona bé com a adjectiu («En Nani Roma és el millor», «És millor que calleu») i no tant com a adverbi («Parla millor que tu»), tal com s'ha vist en aquests tres casos, ordenats de més visible a menys.

2 Un dialecte és una llengua o és a l'inrevés?

Carles de Rosselló i Peralta

Blog *La BBC*, 28/03/2016

<http://www.labbc.cat/dialecte-llengua-linreves/>

Una de les qüestions lingüístiques que sempre genera polèmica és saber què és un dialecte i què una llengua. Potser la controvèrsia es pot resoldre ràpidament si recordem la frase de [Weinreich](#): “Una llengua és un dialecte amb un exèrcit i una marina”.

Aquest aforisme resumeix molt bé el procés que permet diferenciar una **llengua** (concepte de rang superior) d'un **dialecte** (concepte de rang inferior), tot i que la distinció, des d'un punt de vista lingüístic, no té ni cap ni peus. I és que una llengua és una varietat geogràfica que per diverses circumstàncies aconseguix imposar-se a les altres que la circumden. Aquestes circumstàncies poden

ser de tipus demogràfic (s'acaba imposant la varietat amb més parlants) o de tipus econòmic, polític o militar (s'acaba imposant la varietat parlada per les elits econòmiques, polítiques o militars).

El cas del francès o de l'italià, per exemple, responen a aquests paràmetres. El francès com a varietat estàndard i estatal pren com a base el francià, **dialecte** parlat a l'illa de França (amb París al centre). És a dir, les elits que acaben dominant el país també imposen la seva varietat lingüística i la converteixen en símbol d'unitat nacional. L'italià, per la seva banda, es basa en el dialecte toscà, varietat associada a una regió rica com era la Toscana i, sobretot, varietat prestigiosa arran de l'obra d'autors com ara Dante, Petrarca o Bocaccio.

La fixació de normes gràfiques i el progrés tecnològic són factors determinants per entendre com s'afaiçonen les **llengües**. I també, i aquest és el factor que vull remarcar en aquest apunt, la creació dels estats.

La progressiva configuració dels estats nació marca un punt d'inflexió en la manera d'entendre per què unes varietats lingüístiques guanyen el favor popular i d'altres queden arraconades i fins i tot són substituïdes. A França mateix, durant segles i segles, el francià no va ser res més que un dels molts dialectes que s'hi parlaven dins un mateix contínuum lingüístic i que difícilment era usat més enllà del seu territori. Segons el gran dialectòleg Joan Veny, sembla que seria cap al segle XVII quan s'instaura la connotació pejorativa del terme **dialecte** amb casos, per exemple, com els d'una «moralité» de Lieja, els personatges populars de la qual parlen en való (dialecte), mentre que l'àngel que se'ls apareix (el personatge més important) ho fa en francès (francià) indicant quina és la varietat lingüística superior.

La creació dels estats nació, doncs, va impulsar l'estandardització d'una varietat sobre les altres i això va contribuir definitivament a legitimar-la com la **llengua** de l'estat, aquella que recull millor l'esperit de la nació. La importància de la llengua com a instrument per vehicular la unitat nacional és absolutament vigent. Fixeu-vos sinó en el cas del serbocroat... o potser hauríem de dir de les llengües sèrbia, croata, bosniana i montenegrina? El serbocroat va desaparèixer oficialment amb la dissolució de Iugoslàvia i de cop i volta van aparèixer noves llengües malgrat que les diferències entre si són mínimes.

Llengua o dialecte: qüestió lingüística o social?

Un dels criteris que més s'utilitza per discernir si dues varietats lingüístiques pertanyen a la mateixa **llengua** és la intercomprensió. Aquest criteri presenta diversos problemes per considerar-lo seriosament. Aquí només apuntarem que

l'italià, l'alemany o el xinès, per posar tres exemples, estan compostos de **dialectes** (?) mútuament incomprensibles. Els parlants de les regions del nord d'Itàlia o d'Alemanya no s'entenen amb els del sud si no recorren a l'estàndard. El cas del xinès potser fins i tot encara és més escandalós, amb uns dialectes (?) que només comparteixen entre si el sistema d'escriptura i poca cosa més.

Un segon criteri és la de la consciència dels parlants de parlar una llengua igual o diferent de la d'una altra comunitat. Els mateixos xinesos, a pesar de la gran distància lingüística de les seves varietats, neguen que parlin una llengua diferent del "xinès"; per la seva banda, suecs i danesos argumentaran que parlen llengües diferents malgrat que els suecs passegen per Copenhaguen sense haver de canviar de llengua i els danesos no s'apuntaran a classes de suec si han de viatjar a Estocolm. Aquí podeu afegir-hi també els noruecs.

El criteri de la consciència és important, molt important si voleu. Però si només es té en compte aquest factor, on queda la ciència?

[Podeu compartir l'article i deixar-hi els vostres comentaris en el blog.](#)

3 Ni un 'pas' endarrere

Jordi Badia i Pujol

Blog *El clot de les Ànimes*, 11/03/2016

<http://blocs.mesvilaweb.cat/jbadia/2016/03/11/ni-un-pas-endarrere/>

La gran Empar Moliner es posava les mans al cap l'altre dia perquè en una sèrie de TV3 una actriu havia dit: «No has acabat de treure la taula.» «Treure la taula, no! Desparar!», exclamava l'escriptora, que se'n feia creus. Empar Moliner deia això en un programa de ràdio presentat per Sílvia Cópulo. Tan excitada es va notar pel disbarat lingüístic que va demanar un calmant a la presentadora («Dóna'm la píndola!»). I tot seguit inquiria, atemorida: «Tots dieu *treure*, ja?» Quan les companyes de taula li van dir que no, encara hi insistí, compungida, com si la resposta li pogués fer mal: «I els fills adolescents, diuen *treure*?». Sílvia Cópulo ho demana al públic, nois i noies d'una escola. I se senten veus que responen: «Parar i desparar.» «Ah!», respira, alleujada, la Moliner.

Paga la pena d'escoltar l'escena, [ací](#) [minut 3.37].

Aquesta seqüència, tan ben interpretada, tan valuosa, m'ha fet pensar en l'evolució de la nostra llengua, és a dir, en l'empobriment accelerat que tant ens espanta. Barrinant sobre *desparar* i més espècies en perill d'extinció, m'ha vingut al cap un mot molt popular al Principat i que els grans mitjans sembla que s'en-testin a fer invisible i inaudible. Parlo de **pas**, aquest reforç de les oracions negatives: «No m'esperis, no vindré pas», per exemple. I dic que perilla perquè ho he comprovat. Agafo un diari fet a Barcelona i escrit –se suposa– directament en català. Marco tots els «no» de la pàgina 2, la primera pàgina de notícies. Quants n'hi ha? Tretze. Quants es reforcen amb el mot **pas**? Ni un. Us en poso exemples, perquè vosaltres mateixos pugueu veure si hi esqueia un **pas** o no:

- Però no és això, no cal [pas] dissimular.
- No es retirarà [pas] sol.
- [...] conscients que no sabíem [pas] ben bé què fèiem allà.
- [...] som quatre homes que no sabem [pas] què signem.
- Aquí Sánchez ja no és [pas] un fracassat, sinó la víctima.

Però i si ha estat casualitat? I si és una mania del diari? Escolto TV3: no pas una sèrie, sinó [un informatiu](#). Aquest és el resultat de quinze minuts de *Telenotícies*: Oracions construïdes amb «no»: nou. Reforçades amb **pas**: zero. Exemples:

- El Banc Central Europeu intenta reactivar l'economia europea, però no se n'acaba [pas] de sortir.
- [...] es proposa un pressupost no [pas] inferior a deu milions.
- Els que treballen amb els més desfavorits no volen [pas] que es parli únicament de pal·liar emergències.
- Ha dit que anar a eleccions [sic] seria un fracàs, però que això no pot [pas] ser una excusa per continuar fent el mateix.
- No és [pas] una facultat qualsevol.

Quantes vegades hem sentit dir que la llengua dels mitjans de comunicació ha de ser un reflex de la llengua viva? I com és que als grans mitjans es bandeja un element com aquest, tan viu, encara, i tan genuí?

Una darrera reflexió: aquest mot, avui dia, només és viu al Principat. El *Diccionari català-valencià-balear* ens ho explica així: «L'ús de *pas* és desconegut en el llenguatge viu del País Valencià i de les Illes Balears.» Tot amb tot, a la mateixa entrada **pas** hi trobem una munió d'exemples antics, de tot el domini lingüístic: de les Homilies d'Organyà a Ramon Llull, de la *Crònica* de Jaume I a

Bernat Metge. Això vol dir que abans es feia servir a tot arreu i en alguns indrets ja s'ha perdut.

També passarà al Principat? Si depèn de mi, no recularem pas ni un 'pas'.

Si teniu suggeriments, deixeu un comentari al [blog de l'autor](#), on també podeu subscriure-us per rebre un avís cada vegada que hi hagi novetats.

4 (A) quantes persones...?

Mònica Montserrat i David Paloma

El Punt Avui Cultura, 20/03/2016

<http://www.elpuntavui.cat/ma/article/5-cultura/19-cultura/948418-a-quantas-persones.html>

“Els interrogatius qui, quin i quants, quan formen part del complement directe, poden anar precedits de la preposició a. L'interrogatiu qui porta preferentment la preposició si hi pot haver ambigüitat causada pel fet que el subjecte i el complement coincideixin en persona i nombre: A qui estima la mare? Si no es dóna aquesta coincidència, se sol prescindir de la preposició: Qui heu triat per al partit de demà?”
[Reproducció d'un fragment GIEC]

El segon article que escrivim entorn de la gramàtica oficial que l'Institut d'Estudis Catalans publicarà a finals d'any se centra en la preposició a en el complement directe. Tots els manuals s'hi refereixen (a vegades amb una simplicitat inexacta: “No hi ha mai preposició davant de complement directe”), i és que l'ús de la preposició a davant d'un complement directe postverbal està molt arrelada.

La nova gramàtica detalla amb precisió la norma general així com els casos en què el complement directe apareix o pot aparèixer precedit de la preposició a. S'esmenten els factors que afavoreixen l'ús de la preposició i, en cinc subcapítols (i altres subepígrafs), es classifiquen els diferents casos. Els subcapítols són «Contextos de duplicació amb pronom feble», «El complement directe amb un quantificador pronominal», «Paral·lelismes sintàctics en el complement directe» i «Altres casos d'alteracions de l'ordre bàsic». El fragment que reproduïm pertany a les «Alteracions en l'ordre bàsic amb interrogatius, exclamatius i relatius».

La premissa és que la preposició “sol ser present” davant d'un complement directe animat que no es troba en la seva posició bàsica. És el cas dels interrogatius *qui*, *quin* i *quants*, que s'anteposen a tots els constituents de l'oració. Si

preguntem “A qui estima la mare?”, queda clar que demanem per un complement directe (per exemple: “la seva filla”, la mare estima la filla). Doncs la gramàtica ens diu que aquest interrogatiu va precedit preferentment de la preposició *a*. Això és així perquè la frase “Qui estima la mare?”, sense preposició, és ambigua: pot ser que algú (subjecte) estimi la mare (complement directe), i preguntem *qui*, però també pot ser que la mare (subjecte) estimi algú (complement directe), i també preguntem *qui*.

Qui diu *qui*, diu *quins* i *quants*. Quan el subjecte i el complement directe apareixen en la mateixa persona i nombre és quan apareix l'ambigüitat. Aleshores aquests interrogatius també porten “preferentment” la preposició *a*, cosa que la gramàtica diu ben bé així, amb un adverbí.

És clar: “quantes persones atenen?” pot voler preguntar sobre el nombre de persones (uns dependents, per exemple; el subjecte) que despatxen, però també sobre el nombre de persones ateses (uns clients, que és el complement directe) per unes altres persones (subjecte). En aquest cas, hauríem d'escriure preferentment *a quantes*.

La norma, vam dir el mes passat, té diferents maneres de ser expressada. El lector amb uns certs coneixements de gramàtica farà bé de no reduir la qüestió a blanc o negre, a correcte o incorrecte.

5 Per la pau lingüística

Tere Rodríguez

El Punt Avui, 27/03/2016

<http://www.elpuntavui.cat/politica/article/17-politica/952943-per-la-pau-lingueistica.html>

Escrivia [fa unes setmanes Abelard Saragossà](#), president de la Taula de Filologia Valenciana, que “si volem podem acabar un conflicte llarg, que ens ha dividit com a poble i ha dificultat la recuperació de l'ús públic del valencià. Si volem, podem augmentar significativament la unió dels valencians”. Saragossà llançava aquest missatge d'esperança després de saber el canvi d'actitud de la Reial Acadèmia de Cultura Valenciana (RACV), entitat contrària a la unitat lingüística, que per boca del seu degà, Federico Martínez Roda, defensava un acostament a l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL), entitat normativa de la llengua, que, amb rang estatutari al País Valencià, defensa la unitat del català.

La posició de Martínez Roda –“hem de buscar una entesa entre la RACV i l’AVL”, va dir– va ser aplaudida pels diferents membres del govern valencià, com ara la vicepresidenta del Consell, que va qualificar d’“esperançadora” la iniciativa, alhora que va advocar per “soterrar el conflicte lingüístic”. “Ja n’hi ha prou de conflictes que enfronten uns valencians amb els altres. Encarem això des d’un punt de vista racional”, va insistir. “És un gran pas per a la pau lingüística”, va corroborar el conseller d’Educació, Vicent Marzà. D’altres entitats, defensores de la unitat lingüística, també van sumar-se a aquest nou context d’entesa, com és el cas d’Escola Valenciana o Acció Cultural del País Valencià, el president de la qual, Joan Francesc Mira, ha sigut recentment elegit acadèmic en la primera tria en quinze anys de l’AVL sense la tutela de les Corts.

Però és tan a prop la superació d’un conflicte que, alimentat políticament, ha dividit durant anys la societat valenciana? La negativa no és rotunda, però són moltes les veus que adverteixen que, tot i ser un pas important, la resolució és llunyana. De fet, ara per ara, no hi ha data per a una possible trobada oficial entre ambdues entitats. Fonts de l’AVL confirmen que sí que s’han produït “converses molt discretes i personals perquè són amics” entre el president de l’entitat –Ramon Ferrer, que prové de la RACV– i Martínez, i que s’està cercant el camí perquè aquesta aproximació pugua plasmar-se en alguna comissió. “El que no podem aventurar és si això desencadenarà finalment en un document o una manifestació, però que hi ha una ferma voluntat d’acostament és clar”, ratifiquen les mateixes fonts.

L’acadèmic Josep Lluís Domènech confirma que oficialment no s’ha parlat gens del tema i que si ara existeix aquest clima de “cordialitat” és perquè han canviat les persones que dirigeixen l’entitat secessionista. “Això ha facilitat molt les coses i jo sempre he advocat pel diàleg en qualsevol àmbit. I en aquest cas, hem de parlar amb tots perquè els principals perjudicats d’aquest conflicte artificial han sigut la llengua i els seus parlants. Ja n’hi ha prou de discussions”, expressa. Això no obstant, qüestiona el suport que pot tindre internament la proposta de Martínez Roda, molt discutida pel sector més renitent a abandonar una posició històrica i que políticament ha donat molts rèdits al blaverisme i més tard al PP. “Jo no sé si el gest és del cent per cent de l’entitat o sols d’una part. A més, hi ha coses contradictòries”, opina Domènech.

Per començar a parlar, la proposta del degà –plasmada en el discurs de cloenda del XXVIII Dia de la Llengua i la Cultura Valencianes celebrat per la RACV– posa com a condició que l’AVL accepte la normativa de la seua gramàtica i que, a més, reconega que els títols de valencià certificats per Lo Rat Penat pu-

guen ser considerats oficials, és a dir, que servisquen per acreditar administrativament el coneixement del valencià.

Aquest acostament condicionat és el que no ha agradat a la majoria dels defensors de la unitat lingüística. “L’AVL ha de mantindre relacions cordials amb la RACV, Lo Rat Penat o ACPV. Ara bé, és impossible que una entitat normativa, amb rang estatutari i amb esperit científic, pugasseure’s a negociar en les mateixes condicions amb una entitat privada que no té cap reconeixement internacional”, argumenta Joan Francesc Mira, que convida a tractar aquesta qüestió amb menys “histerisme” i atribueix aquesta “aproximació” “més a un desig d’alguns que escriuen en certs diaris que a la realitat”.

En aquest sentit, tant Mira com Domènech insten a recuperar la relació amb l’Institut d’Estudis Catalans (IEC), cosa que aventuren que no trigarà a produir-se després d’anys en què cap de les parts ha sigut capaç de construir ponts d’entesa. “Tres dels sis nous membres pertanyen a l’Institut, més els acadèmics antics. Això ja indica en quin sentit han de marxar les coses ara”, diu Mira, que reconeix que si va acceptar la proposta és perquè era una oportunitat per significar de forma col·lectiva l’aportació científica de l’AVL. “Per fi podrà demostrar solvència i serietat”, afirma. Un camí que s’ha aplanat amb el canvi polític, ja que segons reconeixen fonts de l’entitat l’última etapa amb el PP va ser “molt complicada”. Tanmateix, ara parlen de relacions “fluides” i bona entesa amb el nou govern de Ximo Puig.

L’interès polític ha sigut cabdal en el manteniment d’un conflicte que fins fa pocs anys ha permès a la dreta valenciana traure rèdit electoral. L’espantall de l’anticatalanisme, però, ha perdut força entre el seu fidel electorat.

6 Dilluns en català

Rudolf Ortega

El País, 07/02/2016

http://cat.elpais.com/cat/2016/02/07/cultura/1454852218_760338.html

Parlo d’una cosa que m’han explicat, d’una iniciativa de foment del català que il·lustra com el present de la llengua (posem-hi també el futur) és a les mans dels parlants, de la gent normal, de persones que hi posen a canvi de no gaire. Sovint la reivindicació de la llengua s’enquista en quatre ítems que ja són tò-

pics, com ara que la justícia no emet prou sentències en català (cosa ben certa, però a mi m'han d'explicar encara com influeix la justícia en l'ús social de la llengua), o si la Coca-cola no va posar noms catalans a les llaunes. Perquè resulta que hi ha gent disposada a fer-hi alguna cosa, a dedicar-hi temps, com passa amb moltes altres iniciatives a través del voluntariat i amb el programa de les parelles lingüístiques com a emblema més vistós.

Es tracta d'un projecte d'un grup de mares i un pare d'una escola pública de Barcelona, el CEIP Torrent d'en Melis, situat al Guinardó. Després de constatar que moltes persones d'origen estranger es perdien bona part de les informacions que emanaven de l'escola per desconeixement de la llengua, es van empecar unes sessions de català per fer a les instal·lacions del centre, amb el suport incondicional de la direcció. En definitiva, es tractava d'ajudar aquestes mares i pares que "trenquessin el gel" amb relació a la llengua, que li perdessin el respecte, i que ho fessin en un entorn que coneixien, l'escola dels fills, perquè sovint el sol fet de buscar cursos reglats i assistir-hi, per exemple al Consorci per a la Normalització Lingüística, representava tot un obstacle cultural, personal i familiar.

Aquestes sessions —sembla aventurat dir-ne formalment classes— es desenvolupen a la biblioteca de l'escola els dilluns a les nou del matí, just a continuació que les persones interessades (en general, mares) deixin els fills a escola. D'aquí el nom que agafa el projecte, "Dilluns en català", un nom inequívoc en la tria d'un dia, tradicionalment ardu, que anima a encarar la setmana. Una de les mares impulsores, dissenyadora gràfica, va idear un logo ben vistós que penja en les sureres del centre i que decora les llibretes d'espiral que duen fidelment les alumnes cada cop que van a classe.

Les trobades són flexibles i s'adapten al nivell de les interessades. N'hi pot haver que ja tinguin nocions de català i agraeixin poder parlar-hi amb algú (sovint diuen que, tot i saber català, igualment tothom se'ls adreça en castellà), i d'altres d'acabades d'arribar que potser tampoc saben castellà. De vegades ni tan sols es fa classe en sentit estàndard, i la sessió es redueix a l'explicació de coses que passen al centre i que susciten el seu interès, com ara quan els seus fills van per primer cop de colònies i s'han d'enfrontar a una llista de termes tan extravagants com *motxilla*, *necesser* o *llanterna*.

Això em fa pensar en com, durant massa temps, s'ha limitat el paper de l'escola respecte de la normalització lingüística al que es feia amb els alumnes —amb les qüestions de la immersió lingüística i les aules d'acollida com a clàssics per a la controvèrsia—, i s'ha obviat la funció essencial que la mateixa institució podia te-

nir sobre les famílies. Essent com és, l'escola, el primer àmbit de socialització per a moltes famílies d'origen estranger, s'ha desaprofitat l'oportunitat de construir una autèntica xarxa de centres de normalització que optimitzés els recursos de les escoles (instal·lacions, material, mestres, voluntaris), mentre es discutia, com va passar durant l'elaboració de l'Estatut, si el coneixement de català havia de ser un deure o un requisit. I d'entrada el coneixement de català ha de ser un dret, per a l'exercici del qual farem bé de destinar tots els recursos a l'abast.

Sempre s'hi és a temps, i iniciatives com "Dilluns en català" (i d'altres, que segur que n'hi ha més) marquen pautes que les autoritats en política lingüística no haurien de menystenir si volem que, més enllà de sentències judicials i llauanes de refresc, el que augmenti sigui el nombre de parlants.

7 Puntós

Teresa Tort

Blog *Agafada al vol*, 13/03/2016

<http://blocs.mesvilaweb.cat/ttort/?p=268938>

En una pel·lícula hi ha diàlegs, sons ambientals, melodies que omplen silencis i pensaments descrits per una veu en off. Els pensaments de cadascú també tenen sempre una veu en off. Si no, no serien pensaments. Serien el silenci interior.

Per sort, pensar és una activitat lliure, pel que fa a l'expressió lingüística. Pensem a raig i no tenim interferències. A part d'aquest cas concret, en totes les altres comunicacions que activem resulta molt útil el control sobre el llenguatge. En l'àmbit de l'educació encara més. De fet, quan has de fer de model comunicatiu o quan ensenyes llengua, el control és imprescindible. Cal triar bé les paraules; no solament perquè siguin correctes i amb una pronunciació acurada, sinó també perquè cal ajustar el vocabulari i la complexitat del discurs a les capacitats cognitives dels alumnes. Per tant, fora de l'aula i fora de la feina, els professionals de la llengua han de trobar moments de relaxament.

En un d'aquests moments, tornant en cotxe d'una expedició, mentre conversàvem de manera distesa amb unes companyes, em sortien els trets dialectals per les orelles. Com de costum, una ebrenca entre garrafenques sempre aixeca polseguera de sorpresa en algun moment o altre. I el moment va arribar quan vaig comentar que no sé qui era una mica **puntós**, cosa que va provocar la

pregunta pertinent sobre què volia dir puntós i la resposta més insòlita encara que es tracta d'algú que [s'afita](#) per no res. Finalment, l'enigma es va resoldre recorrent a la sinonímia.

Aquest adjectiu, que no deu ser estrany en altres parts del domini lingüístic, el recull el [DIEC2](#) per descriure la conducta d'una persona “que fa les coses per punt”. En tot cas, una de les definicions del [DCVB](#) em sembla més acostada al sentit amb què l'usem en tortosí: “que s'ofén fàcilment”. I si molt convingués, ara que tenim tan accessible el [Diccionari de sinònims](#) d'Albert Jané, no ens costaria gaire bescanviar-lo per altres formes equivalents: *delicat*, *susceptible*, *irritable*, *primmirat*.

Una persona delicada demana que la tractin amb miraments.

Hi ha humans susceptibles d'irritar-se per qualsevol nimietat.

Cal tenir una actitud circumspecta davant dels primmirats.

Un puntós necessita moltes contemplacions –dirien al meu poble.

En fi, hi ha moltes maneres d'expressar que *alguna gent té la pell molt fina*. Però, totes diuen el mateix?

Si voleu comentar aquest apunt, [feu-ho al blog de l'autora](#).

8 A la calaixera en tenc més

- ▶ Enric Serra i Casals, [“Itineraris de consciència intercultural”](#) (blog *Aprendre llengües*, 22/02/2016)
- ▶ Miquel Hernandis, [“En Murcia quieren hablar valenciano”](#) (*El Mundo*, 21/02/2016). Yecla organiza desde 2005 cursos de diferentes niveles para que se pueda aprender o mejorar el idioma. Lo consideran parte del patrimonio cultural de una zona en la que los límites administrativos son porosos a la lengua.
- ▶ Jordi Martí Monllau, [“Llengua, símbol i societat”](#) (blog *Filosofia i Vida*, 27/03/2016). “Les llengües articulen una comunitat, la nostra resta en bona mesura desarticulada, no reconeguda, inacceptable.”
- ▶ Joan-Lluís Lluís, [“Enquestes lingüístiques i realitats cruels”](#) (*VilaWeb*, 20/03/2016). “A vegades, saber parlar català no implica parlar català.”